

Leila
Slimani
Uspávanka

řádkování
Ostrá
Preklad
Goncourtova
cena
2016

UŠPÁVANKA

LEILA SLIMANI

Uspávanka

*z francúzštiny preložila
Aňa Ostrihoňová*

INAQUE
2017

Vydanie tejto knihy podporila spoločnosť

LEILA SLIMANI
Chanson douce

Copyright © Éditions Gallimard, Paris, 2016
Translation © Aňa Ostrihoňová 2017
Redakcia a korektúry Martina Kubealaková
Obálka © Barbora Šajgalíková
Fotografia na obálke Svea Anais Perrine photocase.de
Slovak edition © Inaque 2017
ISBN 978-80-89737-48-2
ISBN E-BOOK: 978-80-89737-60-4

**Leila
Slimani
Uspávanka**

Emilovi

Slečna Vezzis prišla spoza Hranice, aby sa panej postarala o deti. [...] Pani vyhlásila, že slečna Vezzis za nič nestojí, že je špinavá a neprejavuje dostatočné nadšenie. Ani raz jej nenapadlo, že slečna Vezzis má svoj vlastný život, trápí sa svojimi starosťami a že tie starosti sú pre slečnu Vezzis tým najdôležitejším na svete.

RUDYARD KIPLING *Obyčajné príbehy z kopcov*

„Rozumiete, pane, rozumiete, že to znamená, že nemáme kam ísť?“ Náhle si spomenul na otázku, čo mu včera položil Marmeladov. „Pretože každý človek by mal mať miesto, kde sa môže vrátiť.“

DOSTOJEVSKIJ *Zločin a trest*

BÁBÄTKO JE MŔTVE. Stačilo niekoľko sekúnd. Lekár ju uistil, že malý netrpel. Uložili ho do sivého vaku a zapli zips nad pokrúteným telom, čo plávalo uprostred hračiek. Keď prišla záchranka, malá ešte žila. Bojovala ako divá. Na tele jej našli známky po zápase, čiastočky kože pod mäkkými nechtami. V sanitke, ktorá ju prevážala do nemocnice, bola nepokojná, dostávala záchvaty a kŕče. S vytlačenými očami, akoby lapala po dychu. Hrdlo mala naplnené krvou. Plúca perforované a hlavu rozbitú od prudkých nárazov do modrého bielizníka.

Odfotografovali miesto zločinu. Polícia zobrala odtlačky a zmerala rozlohu kúpeľne a detskej izby. Na zemi ležal koberec s princeznou zmáčaný krvou. Prebaľovací stôl bol prevrátený. Hračky zabalené do priehľadných vreciek a zapečatené. Dokonca aj modrý bielizník svedčil v procese.

Matka bola v šoku. Povedali to požiarnici, zopakovali policajti, napísali novinári. Keď vošla do izby, kde ležali jej deti, vykričla, bol to výkrik z hlbín, rev vlčice. Steny sa zachveli. Na májový deň dopadla noc. Povracala sa a polícia ju našla v špinavých šatách, schúlenú v izbe, šialene štikútajúcu. Išla si plúca vykričať. Sanitkár diskretné pokývol hlavou, napriek odporu, čo kládla, a kopaniu, ju zdvihli. Pomaly ju uložili a mladá internistka z pohotovosti jej podala upokojujúci liek. Na oddelení nestážovala ešte ani mesiac.

Aj tú druhú bolo treba zachrániť. Profesionálne a nestranné. Nevedela umrieť. Vedela, ako smrť spôsobiť. Prerezala si zápästia a nôž si zapichla do krku. Pri nohách postielky stratila

vedomie. Posadili ju, nahmatali jej pulz a zmerali tlak. Naložili ju na nosidlá a mladá stážistka jej rukou chytila krk.

Susedia sa zbehli pri vchode. Boli tam najmä ženy. Čoskoro pôjdu po deti do školy. Dívajú sa na sanitku s očami opuchnutými od plaču. Plačú a chcú vedieť. Stúpajú si na špičky. Pokúšajú sa rozoznať, kto prechádza policajným kordónom, koho nesú do sanitky, ktorá naštartuje a zapne všetky sirény. Informácie si šepkajú do ucha. Reči sa už začali šíriť. Nešťastie sa prihodilo deťom.

Je to pekná budova na Rue d'Hauteville v desiatom parížskom obvode. Dom, v ktorom sa susedia zdravia; bez toho, aby sa poznali, si vymieňajú srdečné pozdravy. Byt Masséovcov je na piatom poschodí. Je najmenší v dome. Paul a Myriam predelili obývačku priečkou, keď sa im narodilo druhé dieťa. Vznikol tak maličký priestor medzi kuchyňou a oknom s výhľadom na ulicu, kde spávajú. Myriam obľubuje pestrý nábytok a berberské koberce. Na steny povešala japonské drevotlače.

Dnes sa vrátila domov skôr. Skrátila jedno stretnutie a naštudovanie spisu odložila na zajtra. Na sklápacom sedadle vo vozni linky číslo 7 si pomyslela, že deti prekvapí. Cestou sa zastavila v pekárni. Kúpila bagetu, dezert pre malých a pomarančový koláč pre pestúнку. Ten má najradšej.

Rozmýšľala, že pôjdu na kolotoče. Spoločne nakúpia na večeru. Mila si vyprosí hračku, Adam bude v kočíku žuť kúsok chleba.

Adam je mŕtvy. Mila zraneniam podľahne.

„ALE NEBERIEME ŽIADNU bez papierov, dobre? Pri upratovačke alebo maliarovi by mi to nevadilo. Samozrejme, nech tí ľudia pracujú, ale na to, aby sa starala o deti, je to príliš nebezpečné. Nechcem tu niekoho, kto by sa bál zavolať políciu alebo ísť do nemocnice, keby sa niečo stalo. A potom, nemala by byť veľmi stará, v šatke a nemala by fajčiť. Najdôležitejšie je, aby bola energická a mala čas. Nech pracuje, aby sme mohli pracovať my.“ Paul všetko zariadil. Spravil si dotazník a pripravil sa na polhodinové pohovory. Na to, aby vybrali pestúnku pre svoje deti, si vyhradili sobotné popoludnie.

Niekoľko dní predtým, keď sa Myriam rozprávala o svojom hľadaní s Emmou, sa jej priateľka sťažovala na pani, ktorá jej strážila chlapcov. „Pestúnka tu má dvoch synov, nikdy nemôže zostať dlhšie alebo nám deti postrážiť v noci. Je to príšerne nepraktické. Mysli na to, keď si ju budeš vyberať. Ak má deti, je lepšie, ak zostali v jej krajine.“ Myriam sa jej za radu poďakovala. Ale v skutočnosti ju Emmine reči zarazili. Keby takto rozprával nejaký zamestnávateľ o nej alebo jej priateľkách, vykričala by mu, že ju diskriminuje. Bolo hrozné pomyslieť si, že by vyhodila nejakú ženu za to, že má deti. Radšej to pred Paulom ani nenaznačí. Jej manžel je ako Emma. Pragmatik, ktorý myslí predovšetkým a výlučne na svoju rodinu a kariéru.

Ráno nakupovali všetci štyria spoločne. Paul si Milu vyložil na plecia a Adam spal v kočíku. Kúpili kvety a teraz upratujú byt. Chcú spraviť na pestúnky, čo sa prídu predviesť, dobrý dojem. Pozbierajú knihy a časopisy, čo sa kopia na zemi, a skryjú ich pod posteľ a do kúpeľne. Paul Mile povie, aby si hračky ulo-

žila do veľkých plastových vriec. Dievčatko s plačom odmietne, a tak ich nakoniec poukladá k stene sám. Poskladajú deťom oblečenie, vymenia posteľnú bielizeň. Čistia, vyhadzujú, zúfalo sa snažia prevzdušniť byt, ktorý ich dusí. Chcú, aby ženy videli, že sú dobrí ľudia, seriózní a poriadni, ktorí sa snažia svojim deťom dať to najlepšie. Aby pochopili, že oni sú páni.

Mila a Adam sa uložili na popoludňajší spánok. Myriam a Paul sedia na peľasti svojej postele. Skľúčení a nesvoji. Ešte nikdy svoje deti nikomu nezverili. Myriam práve končila štúdium práva, keď otehotnela s Milou. Diplom dostala dva týždne pred pôrodom. Paul stážoval na viacerých miestach, plný optimizmu, ktorý Myriam očaril, keď sa stretli. Bol si istý, že dokáže pracovať za dvoch. Presvedčený, že spraví kariéru v hudoobnej produkcii napriek kríze a rozpočtovým obmedzeniam.

Mila bola krehké, precitlivené bábätko, ktoré neustále plakalo. Nepriberala, odmietala matkin prsník a fľašky, čo jej pripravoval otec. Myriam sklonená nad postieľkou zabudla na existenciu okolitého sveta. Jej ambície sa obmedzili na to, aby toto slabučké a plačlivé dievčatko pribralo pár gramov. Ani si nevšimla, ako plynú mesiace. S Paulom boli vždy s Milou. Tvárili sa, že nevidia, ako sa ich priatelia mračia a za chrptom si rozprávajú, že bábätká nemajú v baroch či na laviciach v reštaurácii miesto. Ale Myriam nechcela ani počuť o babysitterke. Len sama bola schopná plniť potreby svojej dcéry.

Mila nemala ani rok a pol, keď Myriam znovu otehotnela. Vždy sa tvárila, že neplánovane. „Tabletky nikdy nefungujú na sto percent,“ hovorila so smiechom kamarátkam. V skutočnosti si však toto dieťa naplánovala. Adam bol zámienkou, aby nemusela odísť z tepla domova. Paul nenamietal. Zamestnal sa ako asistent v známom štúdiu, kde trávil dni a noci, ako otrok rozmarov umelcov a ich záväzkov. Zdalo sa, že jeho manželka sa v tomto živočíšnom materstve rozplynula. Tento zakuklený život ďaleko od sveta a od iných ich pred všetkým chránil.

A potom akoby sa čas zastavil, dokonalý mechanizmus rodiny začal škrípať. Paulovi rodičia, ktorí im zvykli pomáhať,

keď sa narodila malá, trávili čoraz viac času v domčeku na vidieku, ktorý sa rozhodli zrenovovať. Mesiac pred pôrodom odišli na trojtýždňovú cestu po Ázii a Paulovi to oznámili na poslednú chvíľu. Urazil sa, manželke sa sťažoval na sebestvo rodičov, na ich ľahkovážnosť. Ale Myriam sa potešila. Nezniesla Sylvie za päťami. Svokrine rady počúvala s úsmevom, zahryzla si do jazyka, keď ju videla hrabať sa v chladničke a kritizovať jej obsah. Sylvie nakupovala šaláty v obchodoch s biopotravinami. Pripravovala večere pre Milu, ale kuchyňu nechávala v neveriteľnom neporiadku. S Myriam sa nikdy na ničom nezhodla a v byte vládla dusivá atmosféra, ktorá mohla každú chvíľu explodovať. „Nechaj ich tak. Nech si užijú život, teraz, keď už nemusia chodiť do práce,“ nakoniec povedala Myriam Paulovi.

Neuvedomovala si, čo to znamená. S dvomi deťmi sa všetko skomplikovalo: nakupovanie, kúpanie, návštevy lekára, upratovanie. Zvýšili sa účty. Myriam začala byť unavená. Neznášala prechádzky v parku. Zimné večery sa jej zdali nekonečné. Liezli jej na nervy Miline rozmary, Adamove prvé slová ju nechávali ľahostajnou. Každý deň o čosi viac túžila chodiť von sama a mala chuť revať na ulici ako šialená. „Zožerú ma zaživa,“ občas si pomyslela.

Závidela svojmu manželovi. Večer ho nedočkavo čakala za dverami. Hodinu sa sťažovala na deti, veľkosť bytu, na to, že nemá žiadny život. Keď ho pustila k slovu a keď jej rozprával o úžasných nahrávaniach hip-hopovej skupiny, vyštekla naňho: „To máš ale šťastie.“ Odpovedal jej: „Nie, to ty máš šťastie. Tak rád by som ich videl rásť.“ Táto hra nepozná víťaza.

V noci Paul vedľa nej spával tvrdým spánkom človeka, ktorý pracoval celý deň a zaslúži si odpočinok. Ona sa zožierala trpkosťou a výčítkami. Spomínala si na námahu, s ktorou končila štúdium napriek tomu, že nemala peniaze ani podporu od rodičov, na radosť, ktorú cítila, keď ju prijali do komory, na prvý raz, čo si obliekla advokátsky talár, a na to, ako ju Paul od fotil pred dverami domu, hrdú a usmievavú.

Celé mesiace sa tvárila, že situáciu zvláda. Dokonca ani Paulovi nebola schopná priznať, ako veľmi sa hanbí. Ako umiera z toho, že môže hovoriť len o šaškovanií detí a rozhovoroch neznámych ľudí, ktoré započula v supermarkete. Zaťato odmietala všetky pozvania na večeru, priateľom nikdy nezatelefonovala späť. Najviac nedôverovala ženám, ktoré dokázali byť veľmi kruté. Mala chuť zaškrtiť tie, ktoré sa tvárili, že ju obdivujú, či horšie, že jej závidia. Už nevydržala počúvať ich sťažovanie sa na prácu, na to, ako málo sú so svojimi deťmi. Úplne najviac sa bála cudzích ľudí. Tých, čo sa jej pýtali, kde pracuje, a ktorí sa stiahli vo chvíli, keď im naznačila, že je v domácnosti.

Jedného dňa, keď nakupovala v Monoprix na Boulevard Saint-Denis, si všimla, že nechtiac potiahla detské topánočky, ktoré zabudla v kočíku. Bola niekoľko metrov od domu a mohla sa vrátiť do obchodu, ale neurobila to. Nepovedala to Paulovi. Vôbec na tom nezáležalo, a predsa na to nedokázala prestať myslieť. Pravidelne sa vracala do Monoprix a do synovho kočíka ukrývala šampóny, krémy či rúž na pery, ktorý nikdy nepoužívala. Veľmi dobre vedela, že keby ju pristihli, stačilo by zahrať úlohu unavenej mamičky a hneď by jej uverili, že si to len nevšimla. Tieto smiešne krádeže ju privádzali do tranzu. Na ulici sa sama smiala a mala pocit, že obabrala celý svet.

Keď náhodou stretla Pascala, vysvetlila si to ako znamenie. Bývalý spolužiak z právnickej fakulty ju hneď nespoznal: mala priveľké nohavice, schodené topánky a mastné vlasy zviazané do uzla. Stála pred kolotočom, z ktorého Míla odmietala zliezť. „Posledné kolo,“ zopakovala jej zakaždým, keď jej dcéra prilepená na koníkovi prechádzala okolo a kývala. Pozrela sa hore: Pascal sa na ňu usmial, rozťahal ruky, aby naznačil, ako sa teší z nečakaného stretnutia. Usmiala sa s rukami prilepenými na rúčke kočíka. Pascal nemal veľa času, ale mal ísť na schôdzku len kúsok od domu, kde bývala Myriam. „Musím tam ísť peši. Prejdeme sa spolu?“ navrhol jej.

Myriam schytila Milu, ktorá začala prenikavo kričať. Vzpie-
rala sa a Myriam sa nútila do úsmevu, tvárila sa, že situáciu
zvláda. Neprestajne myslela na starý pulóver, čo mala pod
kabátom, z ktorého musel Pascal zahliadnuť obtrhaný golier.
Rýchlo si rukou prešla po spánkoch, akoby to postačilo na
upravenie strapatých vlasov. Pascal vyzeral, že si nič z toho ne-
všimol. Rozprával jej o svojej kancelárii, ktorú založil s dvomi
kamarátmi zo školy, ťažkostiach a radoostiach podnikania na
vlastné triko. Nasávala jeho slová. Mila ho neprestajne vyru-
šovala a Myriam by dala všetko za to, keby čušala. Nespúšťala
oči z Pascala a po vreckách, v taške hľadala lízanku, cukrík,
hocičo, čím by si kúpila dcérino ticho.

Pascal sa na deti takmer ani nepozrel. Neopýtal sa jej, ako
sa volajú. Dokonca ani Adam, ktorý spal s pokojnou a milou
tváričkou v kočíku, ho nezaujal a nedoal.

„Je to tu.“ Pascal ju pobožkal na líce. „Veľmi rád som ťa vi-
del,“ povedal a vošiel do veľkých modrých dverí, pri ktorých
buchnutí sa Myriam strhla. Začala sa potichu modliť. Bola taká
zúfalá, že by si najradšej uprostred ulice sadla a rozplakala sa.
Chcela sa Pascala chytiť, prosiť ho, aby ju zobral so sebou, aby
jej dal šancu. Keď sa vrátila domov, bola úplne zničená. Dívala
sa na Milu, čo sa pokojne hrala. Okúpala bábätko a pomyslela
si, že takéto šťastie, jednoduché, nemé, väzenské šťastie ju ne-
dokáže utešiť. Pascalovi bola nepochybne na smiech. Možno
dokonca zavolať aj ich spoločným bývalým spolužiakom a po-
rozprával im, aký trápny život má Myriam, „ktorá sa už na nič
nepodobá“ a „nemá kariéru, akú sme čakali“.

Celú noc si v hlave prehrávala vymyslené dialógy. Ráno,
keď vyšla zo sprchy, začula pípanie esemesky. „Neviem, či ešte
chceš robiť právo. Ak áno, môžeme sa porozprávať.“ Myriam
vykrikla od radosti. Skákala po byte a bozkávala Milu, ktorá
sa pýtala: „Čo je, mami? Prečo sa smeješ?“ Neskôr Myriam
premýšľala, či Pascal vycítil jej zúfalstvo alebo si len pomyslel,
že mal šťastie, že náhodne stretol Myriam Charfovú, najlepšiu
studentku, akú v živote videl. Možno si len pomyslel, že má

naozaj jedinečnú možnosť zamestnať práve ju a vrátiť ju tak do súdnej siene.

Myriam o tom povedala Paulovi a jeho reakcia ju sklamala. Pokrčil plecami. „Nevedel som, že chceš pracovať.“ Veľmi ju to rozčúlilo, viac, ako malo. Rozhovor sa rýchlo vyostřil. Nazvala ho egoistom, on jej povedal, že sa správa nerozvážne. „Chceš pracovať, dobre, ale čo spravíme s deťmi?“ Smial sa, vysmieval sa z jej ambícií a znova ju len ubezpečil o tom, že je nadobro uväznená v tomto byte.

Keď sa upokojili, trpezlivo si prešli všetky možnosti. Bol koniec januára: nemalo zmysel ani len dúfať, že nájdu miesto v jasliach alebo v škôlke. Na radnici nemali žiadneho známeho. A ak začne pracovať, ocitnú sa v najzradnejšej príjmovej skupine – príliš bohatí na nejakú pomoc a príliš chudobní na to, aby platená pestúnka nebola obeťou. Nakoniec sa však rozhodli pre toto riešenie, potom, čo Paul vyhlásil: „Keď pripočítame nejaké nadčasy, pestúnka bude zarábať približne toľko čo ty. Ale ak si myslíš, že by ti to pomohlo...“ Z rozhovoru jej zostala trpká príchuť. Bola na Paula nahnevaná.

Chcela to spraviť dobre. Aby sa jej to podarilo, zašla do agentúry, ktorú práve otvorili v ich štvrti. Jednoducho zariadená kancelária, v ktorej sedeli dve tridsiatničky. Vývesná tabuľa bola namalovaná svetlomodrou a ozdobená zlatými hviezdikami a ľavami. Myriam zazvonila. Majiteľka si ju premerala cez výklad. Pomaly sa postavila a vystrčila hlavu z dverí.

„Áno.“

„Dobrý deň.“

„Prišli ste sa prihlásiť? Musíte mať kompletnú zložku. Životopis a odporúčania od predchádzajúcich zamestnávateľov.“

„Nie, nie, vôbec. Prišla som sem kvôli deťom. Hľadám pestúnku.“

Výraz na tvári mladej ženy sa úplne zmenil. Zdalo sa, že ju potešilo, že prišla zákazníčka, a zároveň bola v rozpakoch z toho, že ju považovala za klientku. Ale ako mala vedieť, že

táto unavená žena s hustými kučeravými vlasmi bola matkou malého pekného dievčatka, čo plakalo na chodníku?

Majiteľka otvorila veľký katalóg, nad ktorý sa Myriam sklonila. „Posadte sa,“ povedala jej. Myriam sa pred očami striedali desiatky fotografií väčšinou žien z Afriky a Filipín. Mila sa zabávala. Hovorila: „Táto je škaredá, nie?“ Pokarhala ju a s ťažkým srdcom sa vrátila k rozostreným alebo nejasným portrétom žien, z ktorých sa ani jedna neusmievala.

Z majiteľky jej bolo nanič. Z jej pokrytecta, okrúhlej a červenej tváre, z obnosenej šatky okolo krku. Z jej prvoplánového rasizmu. Mala chuť odtiaľ utiecť. Myriam jej podala ruku. Sľúbila, že sa o tom poradí s manželom, a už sa tam nikdy nevrátila. Namiesto toho šla rozvešať svoj inzerát do obchodov v štvrti. Podľa rady jednej priateľky zaplavila internet inzerátmi, kde písala, že je to NALIEHAVÉ. Do týždňa sa im ozvalo šesť žien.

Čaká na tú pestúнку ako na Spasiteľa, hoci ju desí predstava, že opustí svoje deti. Vie o nich všetko a chcela by si to tajomstvo zachovať. Pozná ich chute, mánie. Hneď pochopí, či sú choré alebo smutné. Nespúšťa ich z očí, presvedčená, že nikto ich nedokáže ochrániť tak ako ona.

Odkedy sa narodili, bojí sa všetkého. Najviac sa bojí, že umrú. Nikdy o tom nehovorí ani svojim priateľom, ani Paulovi, ale je si istá, že sa toho boja všetci. Je si istá, že rovnako ako jej, aj im napadlo pri pohľade na svoje spiace dieťa, čo by asi robili, keby sa to telíčko zmenilo na mŕtvolu, keby tie oči zostali navždy zatvorené. Nič nezmôže. V mysli sa jej hromadia katastrofické scenáre, ktoré odháňa kývnutím hlavy, odriekaním modlitieb, klopaním na drevo a zvieraním ruženca, ktorý zdedila po matke. Zaprisaháva osud, choroby, nešťastia, zvrátené chůtky predátorov. V noci sníva o tom, ako sa jej náhle stratia v ľahostajnom dave. Kričí „Kde sú moje deti?“ a ľudia sa smejú. Myslia si, že sa zbláznila.

„MEŠKÁ. NEZAČÍNA TO DOBRE.“ Paul je netrpezlivý. Zamieri k vchodovým dverám a nahliadne cez priezor. Je štvrt na tri a prvá kandidátka, Filipínka, ešte neprišla.

O 14.20 Gigi slabo zaklope na dvere. Myriam jej ide otvoriť. Hneď si všimne, že žena má veľmi malé nohy. Napriek tomu, že je zima, má len plátenné tenisky a biele ponožky s volánikom. Má takmer päťdesiat a chodidlá ako dieťa. Vyzerá celkom elegantne, vlasy má zviazané do copu, ktorý jej siaha do polovice chrbta. Paul jej sucho pripomenie, že mešká, a Gigi skloní hlavu, pošepky sa ospravedľňuje. Nehovorí veľmi dobre po francúzsky. Paul sa neisto pustí do pohovoru v angličtine. Gigi rozpráva o svojich skúsenostiach. O deťoch, ktoré nechala doma, o tom najmladšom, ktoré nevidela desať rokov. Nezoberie ju. Ešte sa opýta niekoľko otázok a o 14.30 ju vyprevadí. „Ozve sa vám. *Thank you.*“

Nasleduje Grace z Pobrežia Slonoviny a bez papierov. Caroline, obézna blondínka s masťnými vlasmi, ktorá sa počas celého pohovoru sťažuje na bolesti chrbta a krčové žily. Postaršia Maročanka Malika, ktorá zdôrazňuje svojich dvadsať rokov skúseností a lásku k deťom. Myriam to mala jasné. Nechce, aby jej deti strážila Magrebčanka. „Bolo by to fajn,“ snažil sa ju presvedčiť Paul. „Rozprávala by sa s nimi po arabsky, pretože ty to robiť nebudeš.“ Ale Myriam to rázne zamietla. Bojí sa, že sa medzi nimi dvomi vytvorí tiché spojenectvo. Že sa s ňou pestúnka bude rozprávať po arabsky. Prerozpráva jej svoj životný príbeh a ani sa nenazdá, bude od nej žiadať tisíc vecí v mene ich spoločného jazyka a náboženstva. Nikdy nedôverovala tomu, čo sa nazýva prisťahovaleckou solidaritou.

Potom prišla Louise. Keď si spomína na to prvé stretnutie, Myriam rada hovorí, že to bolo zjavenie. Ako keď sa zamilujete.

Zdôrazňuje najmä správanie svojej dcéry. „Mila ju vybrala,“ rada spresní. Akurát sa zobudila z popoludňajšieho spánku, prebudil ju škreklavý hlas mladšieho brata. Paul zašiel po bábätko a Mila sa mu skrývala za nohami. Louise sa postavila. Myriam ten výjav opisuje a stále je uchvátená z pestúnkinej istoty. Louise opatrne zobrala Adama z náručia jeho otca, pričom sa tvárila, že Milu nevidí. „Kde je princezná? Myslela som si, že som tu videla princeznú, ale niekam zmizla.“ Mila sa rozosmiala a Louise pokračovala v hre, hľadala tajomnú princeznú po kútoch, pod stolom, za pohovkou.

Položili jej niekoľko otázok. Louise im povedala, že jej manžel umrel, že dcéra Stéphanie je už veľká – „má takmer dvadsať, neveriteľné“ –, a tak má veľa času. Paulovi podá papier, na ktorom sú mená jej bývalých zamestnávateľov. Rozpráva o Rouvierovcoch, ktorí sú medzi prvými na zozname. „Bola som u nich dlho. Tiež majú dve deti. Dvoch chlapcov.“ Paul a Myriam sú Louise očarení, jej uhladeným výzorom, úprimným úsmevom, perami, ktoré sa nechvejú. Pôsobí neotrasiteľne. Má pohľad ženy, ktorá všetko pochopí a odpustí. Jej tvár pripomína pokojné more, v ktorom by nikto nečakal hlbiny.

Hneď večer zavolajú dvojici, ktorej telefónne číslo im Louise nechala. Z telefónu sa trochu chladne ozve ženský hlas. Keď počuje Louisino meno, hneď zmení tón. „Louise? Máte šťastie, že ste na ňu natrafili, mojim chlapcom bola ako druhá mama. Trhlo nám srdce, keď sme sa museli rozlúčiť. Inak, vtedy som rozmýšľala nad tretím dieťaťom, len aby u nás mohla zostať.“